

9.11.2023

lausuntopalvelu.fi

Viite: VN/26321/2023

Tehyn lausunto korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon maksuista vuonna 2024

Tehy lausuu yhdessä Suomen Kätilöliitto ry:n, Suomen Röntgenhoitajat ry:n, Suun terveydenhoidon ammattilaiset ry:n kanssa korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon maksuista vuonna 2024. Terveystenhoitomaksun suuruudesta säädetään korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain 25 §:n 2 momentin mukaisesti vuosittain ennen marraskuun 30 päivää annettavalla valtioneuvoston asetuksella. Asetuksella säädetään samalla myös 27 §:n mukaisen viivästymismaksun ja 34 §:n mukaisen käyttämättä jätetystä ajasta perittävän maksun suuruudesta vuonna 2024.

Esityksessä ehdotetaan rahoitusta koskevia säännöksiä muutettavaksi niin, että rahoitus koostuisi kansallisesta rahoitusosuudesta, joka katetaan valtion varoin ja muilta kuin EU-tutkinto-opiskelijoilta kerättävin terveydenhoitomaksuin, sekä EU-tutkinto-opiskelijoiden rahoitusosuudesta, joka koostuu rajat ylittävästä terveydenhuollosta annetun lain 20 a §:n (1201/2013, jäljempänä rajalaki) mukaisesti opiskelijan sairaanhoidon kustannuksista vastaavalta valtiolta perittävistä opiskelijan hoidosta aiheutuneiden todellisten kustannusten mukaista korvauksista. Opiskeluterveydenhuollon rahoituksen periaatteita ei esitetä muutoin muutettavaksi. Esityksen tavoitteena on myös selkeyttää ja täsmentää korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon rahoitusta ja kustannusten korvaamista koskevia säännöksiä.

On kannatettavaa, että terveydenhoitomaksun eräpäiviä muutetaan niin, että Kansaneläkelaitos voisi jatkossa lähettää korkeakouluun läsnä oleviksi ilmoittautuneille opiskelijoille henkilökohtaisen tiedon maksuvelvollisuudesta ajoissa ennen eräpäivää. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2024.

EU-koordinaatioasetuksen mukaan henkilöltä, joka on vakuutettuna toisessa jäsenvaltiossa, ei voida periä vakuutusmaksuja toisessa jäsenmaassa. EU-tutkinto-opiskelijat ovat kuitenkin edelleen oikeutettuja YTHS:n järjestämiin palveluihin suoraan koordinaatioasetuksen perusteella. On hyvä, että EU-opiskelijoilta ei peritä terveydenhoitomaksuja. EU-säädökset asettavat muut opiskelijat eriarvoiseen asemaan. Opiskelijoiden etäopiskelu sekä muu epävarmuus ovat lisänneet opiskelijoiden mielenterveyspalvelujen kysyntää voimakkaasti. Hallituksen leikkaukset kohdistuvat monelta taholta opiskelijoiden toimeen tuloon ja siksi olisikin aiheellista miettiä, voisiko terveyden hoitomaksun perimisestä luopua.

9.11.2023

On kannatettavaa, että jos terveydenhoitomaksu pysyy vähintäänkin ennallaan, jos sitä ei tässä yhteydessä voida poistaa. Summa on kuitenkin opiskelijalle tuloihin nähden suuri. Sosiaali- ja terveysministeriö esittää, että opiskelijakohtainen terveydenhoitomaksu säilyy vuoden 2023 tasolla ja on vuonna 2024 73,60 euroa, eli 36,80 euroa lukukaudelta. Lisäksi ei ole kohtuullista, että terveydenhoitomaksu peritään kaikilta, kun opiskelijoista monet eivät käytä YTHS palveluja lainkaan ja toisaalta, jos palveluja ei pystytä tarjoamaan. Osa opiskelijoista niin ikään voi olla työterveyshuollon piirissä olevia monimuoto-opiskelijoita. Terveydenhoitomaksussa pitäisi käyttää samaa käytäntöä kuin terveyskeskusmaksuissa, jolloin ensimmäisellä käynnillä peritään vain osa maksusta. Ei ole oikein, että palvelu maksetaan niillä pienituloisilla opiskelijoilla, jotka eivät YTHS palveluita käytä.

Kannatamme esitystä maksun eräpäivien myöhentämisestä niin, että KELA voisi jatkossa tiedottaa opiskelijoita henkilökohtaisesti maksuvelvollisuudesta.

On hyvä, että terveydenhoitomaksun viivästymismaksuun ei esitetä 0,50 euron korotusta, vaan viivästymismaksu olisi 5,00 euroa myös vuonna 2024.

Voimassa olevan opiskeluterveydenhuoltolain 34 §:n 1 momentin mukaan YTHS perisi maksun, jos henkilö on varannut ennakolta vastaanottoajan palvelun saamiseksi, mutta jättää ilman hyväksyttävää syytä saapumatta varattuna aikana vastaanotolle. Lisäksi säännöskohtaisissa perusteluissa on mainittu, että ns. sakkomaksu jää YTHS:lle kattamaan peruuttamattomista ajoista aiheutuneita kuluja. Esitys käyttämättä jäävistä maksuista on perusteltu, koska siten voidaan vaikuttaa tarpeettomien varattujen aikojen perumiseen ja turvata palvelut niitä tarvitseville.

Helsingissä 9.11.2023

Millariikka Rytönen
puheenjohtaja
Tehy ry

Lisätiedot: Kirsi Coco koulutuspoliittinen asiantuntija kirsi.coco@tehy.fi